

Quickscan ecologie bij realisatie sportvelden in Moordrecht

Versienummer:
Datum:

Definitief
8-10-2018

ODMH

Omgevingsdienst Midden-Holland

Productnummer	2018133998
Omschrijving	Quicksan natuur bij realisatie sportvelden in Moordrecht
Status	Definitief
Datum	8-10-2018
Opdrachtgever	Gemeente Zuidplas
Opgesteld door	Berto van Dam

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Wettelijk kader.....	4
1.2	Methode onderzoek	4
1.3	Huidige situatie	5
1.4	Voornemen	8
2	Resultaten	9
2.1	Gebiedsbescherming	9
2.2	Beschermde houtopstanden	10
2.3	Soortbescherming.....	10
2.4	Flora	11
2.5	Grondgebonden zoogdieren	11
2.6	Vleermuizen	11
2.7	Vogels met jaarronde beschermde nesten	12
2.8	Amfibieën en reptielen	16
2.9	Vissen.....	16
2.10	Vlinders, libellen en overige ongewervelden	16
3	Natuurnetwerk Nederland	17
4	Conclusie en advies	17
4.1	Soortbescherming.....	17
4.2	Natuurnetwerk Nederland.....	18
5	Literatuur	18

1 Inleiding

1.1 Wettelijk kader

Om natuurwaarden in Nederland te beschermen gelden twee landelijke wetten: de Wet natuurbescherming (Wnb) en de Wet ruimtelijke ordening (Wro). De Provincie Zuid-Holland is bevoegd gezag voor de Wnb en heeft een verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland vastgesteld om de procedures van ontheffingen, vergunningen en meldingen af te handelen.

De Wro bescherming werkt door in provinciaal beleid, te weten: Verordening Ruimte en Milieu 2014, actualisatie 2018 (VRM 2014); natuurbeheerplan 2018; Beleidsregel compensatie natuur, recreatie en landschap Zuid-Holland 2013. Indien beschermde natuurwaarden aanwezig zijn in een plangebied dient middels een quickscan (combinatie van bureauonderzoek en één veldbezoek) te worden vastgesteld of het voornemen redelijkerwijs uitvoerbaar is, en:

- Er overtreding van de verbodsbepalingen voor beschermde soorten plaatsvindt (toetsing Wnb onderdeel soortenbescherming);
- Er mogelijke significante gevolgen zijn voor beschermde gebieden (toetsing Wnb onderdeel gebiedsbescherming);
- Er wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur) aangetast worden, maar ook of provinciaal compensatiebeleid met betrekking tot door de provincie aangewezen 'belangrijke weidevogelgebieden' aan de orde is.
- Er sprake is van beschermde houtopstanden (Wnb onderdeel regulering bosbeheer).

Indien deze beschermde natuurwaarden niet worden aangetast, wordt het project conform de eerder genoemde regelgeving toelaatbaar geacht. In dat geval dient rekening te worden gehouden met de algemeen geldende zorgplicht (artikel 1.11) van de Wnb. De zorgplicht bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen voor soorten of natuurgebieden veroorzaakt, verplicht is maatregelen te nemen die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

1.2 Methode onderzoek

In dit verkennend ecologisch onderzoek is onderzocht welke wetten en regels van toepassing zijn voor de uit te voeren werkzaamheden. Er is een literatuurstudie verricht en een veldbezoek gebracht aan het plangebied (en omgeving) op 23 maart 2018.

Op basis van bureauonderzoek is bepaald of het plangebied zich in (de nabijheid van) een Natura 2000-gebied bevindt, of in Natuurnetwerk Nederland (NNN) of Belangrijk weidevogelgebied ligt. Tevens is bepaald of beschermde houtopstanden aanwezig zijn en of het plangebied binnen de groene gebieden van de Provinciale Verordening Ruimte en Milieu (provinciale weidevogelgebieden) ligt.

Dit onderzoek brengt in beeld welke ecologische waarden in en rondom het plangebied aanwezig zijn. In het geval van beschermde ontheffingsplichtige soorten, wordt een verkennend onderzoek (ook wel quickscan natuur, natuurtoets en/of flora- en faunatoets genoemd) als onderbouwing bij de aanvraag van een ontheffing door het bevoegd gezag (Gedeputeerde Staten provincie, gemandateerd aan Omgevingsdienst Haaglanden) nooit afdoende geacht. Aanvullend veldonderzoek, op die tijdstippen in het seizoen die voor de verscheidene soorten het meest gunstig zijn, is dan noodzakelijk.

1.3 Huidige situatie

Figuur 1.1 geeft de ligging van het plangebied weer. Figuur 1.2 tot en met 1.7 geven een impressie van het plangebied. Het plangebied bestaat uit een perceel grasland met agrarische functie ten noorden van Moordrecht. De zuidkant van het plangebied wordt begrensd door een industrieterrein. Ten noorden van het plangebied liggen uitgestrekte graslanden met een uitgebreid netwerk aan watergangen. Nog verder ten noorden van het plangebied ligt de nieuwbouwwijk Westergouwe. Ten oosten van het plangebied ligt de Ringvaart en de Oost Ringdijk. Net noordoosten van het plangebied ligt een boerderij. In het plangebied zijn geen bomen of struiken aanwezig. Het plangebied wordt begraaasd door koeien en het grasland wordt jaarlijks bemest (mondelinge mededeling pachter Henk Roos op 28 juni 2018).

Figuur 1.1 Plangebied (globaal begrensd, bron: Globespotter/Cyclomedia, medio 2017)

Figuur 1.2 Grasland met agrarische functie

Figuur 1.3 Rij knotwilgen langs de watergang die aan de westkant van het plangebied grenst

Figuur 1.4 Watergang en bedrijventerrein ten zuiden van en buiten het plangebied

Figuur 1.5 Eén van de zijsloten van de Vijfde Tocht die in het plangebied liggen

Figuur 1.6 De sloten in en rond het plangebied zijn ondiep en voedselrijk

Figuur 1.7 Watergang de Vijfde Tocht die aan de noordzijde van het plangebied grenst

1.4 Voornemen

Het voornemen bestaat uit het realiseren van sportvelden. Voor het voornemen is een bestemmingsplanwijziging nodig. Voorafgaand aan deze procedure is de ODMH gevraagd om inzichtelijk te maken of er eventueel knelpunten ten aanzien van beschermde natuurwaarden zijn. Er worden voor het voornemen watergangen gedempt en/of vergraven. Er worden geen bomen gekapt. Rond de sportvelden komt mogelijk verlichting voor sportactiviteiten in de periode tussen zonsondergang en zonsopkomst (nachtperiode).

2 Resultaten

2.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Hieronder staat op welke afstand de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden liggen vanaf het plangebied:

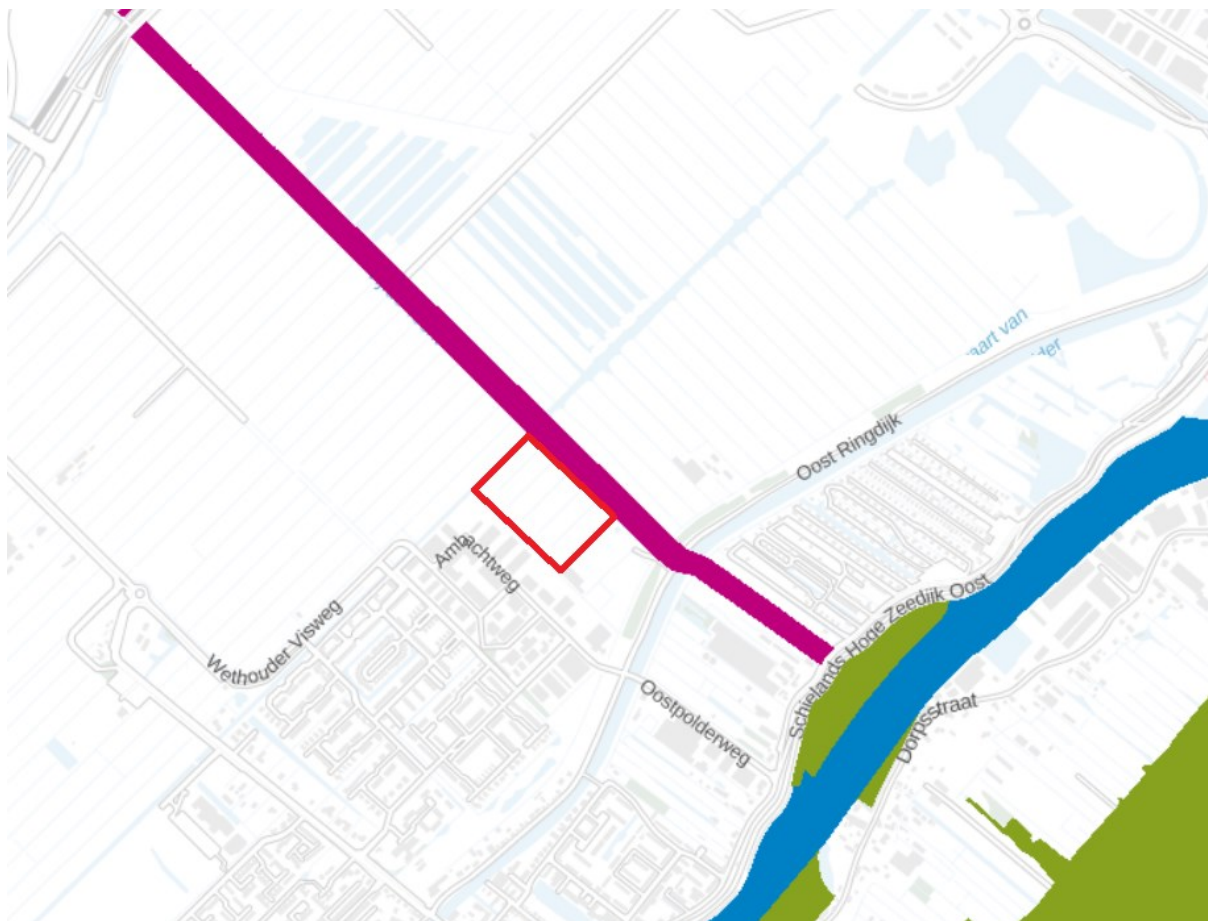
• Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein:	ongeveer 6 kilometer afstand
• Nieuwkoopse Plassen & De Haeck:	ongeveer 13 kilometer afstand
• De Wilck:	ongeveer 15 kilometer afstand
• Boezems Kinderdijk:	ongeveer 12 kilometer afstand
• Donckse laagten:	ongeveer 13 kilometer afstand

Verstorende effecten op (meer dan) 6 kilometer afstand als gevolg van geluid, trilling, licht en beweging, die bij de bouwactiviteiten plaatsvinden, kunnen worden uitgesloten. De Wilck is een Vogelrichtlijngebied en heeft geen stikstofgevoelige kwalificerende habitattypen. Het plangebied voorziet in geschikt leefgebied/foerageergebied voor kwalificerende vogelrichtlijnsoorten smient en wilde zwaan. Een negatief effect op De Wilck is uitgesloten omdat in de omgeving ruim voldoende geschikt leefgebied beschikbaar blijft. Dat geldt ook voor doelsoorten van de overige Natura 2000-gebieden.

Een negatief effect door de uitstoot van stikstof op 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck' kan niet op voorhand worden uitgesloten als de beoogde ingreep een verkeersaantrekkende werking heeft. Als uitgangspunt voor onderliggende toetsing geldt dat er geen (noemenswaardige) verkeersaantrekkende werking plaatsvindt. Omdat het voornemen geen verkeersaantrekkende werking heeft is een berekening gezien de afstand tot beschermde natuurgebieden en de beperkte aard en omvang van het voornemen niet stikt noodzakelijk. Gezien de grote afstand worden effecten op overige gebieden niet verwacht. Bevoegd gezag kan echter wel voor alle gebieden om een berekening vragen bij dit voornemen.

Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt op ongeveer 1,5 km afstand van het meest nabijgelegen onderdeel van het NNN. Direct naast het plangebied ligt een Ecologische Verbindingszone (hierna: EVZ). Het gaat om de Vijfde Tocht (zie figuur 2.1). Gezien de ligging van het plangebied ten opzichte van de EVZ is een toetsing noodzakelijk. Paragraaf 3 van deze rapportage bevat die toetsing.

Figuur 2.1 Ligging plangebied (rode arcering) ten opzichte van NNN (groene arcering) en een EVZ (paarse arcering). Bron: <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>.

Belangrijk weidevogelgebied

Het meest nabij gelegen (provinciaal beschermde) belangrijke weidevogelgebied ligt op ongeveer 1.300 meter afstand van het plangebied. Compensatie voor die terreinen is niet aan de orde, omdat er geen oppervlakteverlies optreedt. Gezien de afstand van het plangebied tot belangrijk weidevogelgebied, de beperkte omvang en effecten van de beoogde ontwikkeling zijn negatieve effecten uitgesloten. Omdat negatieve effecten op dit beschermde gebied uitgesloten zijn bij het voornemen, is de regelgeving omtrent belangrijke weidevogelgebieden daarom niet relevant bij dit project.

2.2 Beschermde houtopstanden

Omdat er geen bomen worden gekapt is toetsing aan beschermde houtopstanden niet nodig.

2.3 Soortbescherming

In tabel 2.1 zijn per soortgroep de beschermde soorten genoemd die, op grond van het literatuuronderzoek (zie de bronnen in hoofdstuk 5), in of in de directe nabijheid van het plangebied zijn waargenomen.

Tabel 2.1 Soorten in en/of in de omgeving van het plangebied

Soortgroep	Aanwezige soorten in omgeving
Flora	Groot spiegelklokje, ruw pazelzaad en schubvaren
Grondgebonden zoogdieren	Otter, bever, boomarter en waterspitsmuis
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, tweekeurige vleermuis, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, waternvleermuis, meervleermuis, franjestaart en baardvleermuis
Vogels: algemene broedvogels	Diverse soorten
Vogels met jaarrond beschermde verblijfplaatsen	Ooievaar, wespandief, buizerd, havik, sperwer, boomvalk, slechtvalk, ransuil, kerkuil, steenuil, roek, huismus en gierzwaluw
Amfibieën en reptielen	Ringslang, rugstreeppad
Vissen	Grote modderkruiper, kwabaal
Vlinders, libellen en overige ongewervelden	Groene glazenmaker, platte schijfhoren

2.4 Flora

Enige niet beschermde ruderaal grassen en kruiden groeien in het grasland. Geschikt habitat voor beschermde vaatplanten is niet aanwezig, omdat de situatie daarvoor te voedselrijk (jaarlijkse bemesting) is en intensief beheerd wordt. Het voorkomen van beschermde vaatplanten is uitgesloten, net als negatieve effecten op deze soorten.

2.5 Grondgebonden zoogdieren

Open agrarisch landschap voorziet niet in geschikt habitat voor otter, bever en boomarter. Het ontbreekt voor bever en otter aan houtige opstanden of andere groenstructuren die als voedsel en/of dekking kunnen dienen. De EVZ ten noorden van het plangebied kan als migratieroute voor otter dienen. De zone is breed genoeg en voor otter geschikte watergangen en waterpartijen die binnen de EVZ vallen liggen buiten de invloedssfeer van het voornemen. In en in de nabijheid van het plangebied ontbreekt geschikt oppervlaktewater voor de watergebonden soorten, en het plangebied ligt nabij bebouwd gebied wat tot verstoring leidt. De oevers zijn grotendeels kaal gegraasd en vertrapt door koeien en door de voedselrijke situatie (door het bemesten) ontbreekt het aan een gevarieerde en uitbundige oever- en onderwatervegetatie en brede begroeide oeverzone. Het voorkomen van bever, otter en waterspitsmuis in of nabij het plangebied is daarom uitgesloten, net als negatieve effecten op deze soorten. Ten slotte is de aanwezigheid van boomarter uitgesloten door het ontbreken van houtopstanden van enige omvang.

2.6 Vleermuizen

Algemeen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Vleermuizen zijn voor hun verblijfplaatsen afhankelijk van spleten en holtes in bomen en gebouwen. Ook verblijven vleermuizen (met name in de winterperiode) in kelders. Waterpartijen en opgaand groen worden als foerageergebied gebruikt. Luwte en beschutting langs lijnvormige elementen zoals bomenrijen worden als vliegroete gebruikt en zijn voor vleermuizen van levensbelang om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden.

Verblijfplaatsen

In het plangebied en binnen de invloedssfeer van het voornemen zijn geen bomen of gebouwen aanwezig die in geschikte verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen voorzien. De knotwilgen ten oosten van het plangebied zijn te laag om in geschikte (paar)verblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis of

andere boom bewonende soorten te voorzien. De buitenschil van de gebouwen met platte daken ten zuiden van het plangebied zijn van metaal plaatmateriaal en dus ongeschikt voor vleermuizen. Een direct negatief effect op verblijfplaatsen van vleermuizen is uitgesloten.

Vliegroutes en foerageergebied

Het ontbreekt in en in de nabijheid van het plangebied aan (lijnvormig) opgaande groenstructuren. De watergangen in en nabij het plangebied worden door onder andere meermeermuis als vliegroute en als foerageergebied gebruikt (Grontmij, 2010). De smalle dwarssloten op de Vijfde Tocht die door het plangebied lopen zijn niet van essentieel belang als vliegroute, vanwege hun beperkte omvang en omdat ze geen deel uitmaken van een doorlopend lijnvormig element. De Vijfde Tocht zelf kan wel van essentieel belang zijn als vliegroute. De Vijfde tocht kan met name voor water- en meermeermuis van essentieel belang zijn. De Vijfde Tocht wordt niet fysiek aangetast (door bijvoorbeeld demping) maar verstoring van vleermuizen kan wel optreden door verlichting nabij deze watergang. Indien uitstraling van kunstmatige lichtbronnen op of nabij de Vijfde Tocht niet met zekerheid kan worden uitgesloten is nader onderzoek naar vliegroutes van vleermuizen nodig.

Nader onderzoek vindt plaats conform het Vleermuisprotocol, door minimaal twee veldbezoeken uit te voeren in de periode april tot en met september. Minimaal één veldbezoek moet in de kraamperiode plaatsvinden (15 mei tot en met 15 juli). Of mitigerende maatregelen nodig zijn om negatieve effecten te voorkomen en of een ontheffing moet worden aangevraagd hangt af van de uitkomsten van het onderzoek.

2.7 Vogels met jaarronde beschermde nesten

Potentiële aanwezigheid nesten

Er zijn geen (geschikte) bomen in of nabij het plangebied aanwezig waar wespandief, buizerd, havik, sperwer, boomvalk, ooievaar, ransuil of roek in kunnen broeden. Op een schuur ten noorden van het plangebied is tijdens het veldbezoek op 28 juni 2018 een buizerd waargenomen. Dat deze in het plangebied broedt, is vanwege het ontbreken van nesten en geschikte nestbomen uitgesloten. In de omgeving blijft na de beoogde ingreep voldoende foerageergebied aanwezig voor deze soort. Binnen de invloedssfeer van het voornemen zijn geen gebouwen aanwezig die in geschikte nestlocaties voor huismus en gierzwaluw voorzien.

Ten noorden van het plangebied is een boerderij met omliggende schuren aanwezig. Twee schuren zouden in gebruik zijn door uilen (mededeling Beschier Grinich, projectbureau Westergouwe). Figuur 2.2 geeft de ligging van de 'uilenschuren' ten opzichte van het plangebied weer. De uilenschuren hebben verder geen nevenfunctie anders dan het fungeren als verblijfplaatsen voor steenuil en boerenwaluw. Deze schuren zijn bewust ter compensatie voor boerenwaluw geplaatst in het kader van een Flora- en fauna wetontheffing (Ministerie van LNV, 2010) voor ruimtelijk project (woonwijk Westergouwe) wat nabij deze locatie is uitgevoerd. Uit navraag bij de ecoloog die vanaf 2016 is betrokken bij het project, blijkt dat steenuil geen onderdeel van de verleende ontheffing is (Roland-Jan Buijs, 2018 – mail d.d. 29-8-2018). De randvoorwaarden voor vestiging en/of hervestiging van de steenuil zijn met de inrichting en beheer (o.a. begrazing met schapen) van de groenblauwe zone geoptimaliseerd. In 2016, 2017 en 2018 heeft steenuil niet in het projectgebied of de schuren gebroed. De nestkasten van volgens Roland-Jan Buijs 'schoon'. Er zijn geen nestkasten voor kerkuil aanwezig. Schuren kunnen eventueel wel door kerkuil als rustplaats gebruikt worden.

Tijdens het veldbezoek zijn braakballen bij de invliegopening en van twee schuren aangetroffen. Er is ook een paartje torenvalken in het gebied waargenomen tijdens het veldbezoek. Ook Roland-Jan

Buijs bevestigt dat deze braakballen waarschijnlijk van torenvalken zijn die regelmatig op en nabij de schuren aanwezig zijn. Dat de schuren door steenuil in gebruik genomen zijn is uitgesloten.

Toetsing

Een negatief effect op kerkuil is uitgesloten. Kerkuil rust overdag verscholen in schuren waardoor verstoring van buitenaf op dat dagdeel uitgesloten is. Kerkuil heeft in tegenstelling tot steenuil een relatief groot jachtgebied. Ook blijft er na de beoogde ingreep voldoende leefgebied rond de schuren aanwezig.

Negatieve effecten op steenuil zijn met zekerheid uitgesloten omdat de soort geen gebruik maakt van de schuren. De schuren zijn wat steenuil betreft ook niet verbonden aan de verleende ontheffing voor het project 'Nieuwbouw Westergouwe'. In het kader van de Wnb zijn er ten aanzien van steenuil geen bezwaren tegen het realiseren van de sportvelden.

De functionaliteit als broedlocatie voor steenuil van de westelijk gelegen schuur neemt waarschijnlijk wel af door verstoring door een verhoogde aanwezigheid, beweging en geluid van mensen en sportveldverlichting tussen zonsondergang en zonsopkomst. De randvoorwaarden voor vestiging en/of hervestiging van de steenuil zijn met de inrichting en beheer (o.a. begrazing met schapen) van de groenblauwe zone geoptimaliseerd (Roland-Jan Buijs, 2018 – mail d.d. 29-8-2018). Het verdient daarom aanbeveling om eventuele negatieve effecten in overleg met betrokkenen bij het project 'Nieuwbouw Westergouwe' zoveel mogelijk te voorkomen.

Categorie 5 soorten

De uilenschuren zijn mede ter compensatie van het verlies van nestgelegenheid van boerenzwaluw gerealiseerd. Tevens is torenvalk in het plangebied aangetroffen. De schuren bevinden zich voor deze soorten buiten de invloedssfeer van het voornemen. Een negatief effect op categorie 5 soorten is uitgesloten.

Figuur 2.2 Ligging van de twee schuren waar verblijven van steenuil bekend zijn (gele stippen) ten opzichte van het plangebied (rode arcering) Bron: Globespotter/Cyclomedia.

Figuur 2.3 De oostelijk gelegen 'uilenschuur' ten noorden van de boerderij. De poep op het bankje is mogelijk van steenuil

Figuur 2.4 Watergang ten noordwesten van het plangebied met op de achtergrond de westelijk gelegen 'uilenschuur' dicht bij het plangebied

*Figuur 2.5 Braakbal bij de 'uilenschuur' nabij het plangebied met schild van een kever.
Waarschijnlijk afkomstig van torenvalk*

Figuur 2.6 Onder de invliegopening van beide 'uilenschuren' zijn braakballen van steenuil en/of torenvalk aangetroffen

Algemene broedvogels

In het grasland kunnen diverse soorten broeden zoals kievit, scholekster, gele kwikstaart, graspieper en veldleeuwerik. In (oever van) watergangen kunnen onder andere wilde eend, kraakeend, kuifeend, slobbeend en meerkoet broeden. Tijdens het veldbezoek zijn kievit, bergeend, kuifeend, wilde eend, meerkoet en slobbeend waargenomen. De aanwezigheid van jonge vogels geeft aan dat het plangebied en/of de omgeving van het plangebied als broedlocatie wordt gebruikt. Om een negatief

effect op broedende vogels door verstoring of het vernietigen van nesten met zekerheid te voorkomen zijn de volgende maatregelen van toepassing:

- Het dempen van sloten en bouwrijp maken van het grasland moet buiten de broedperiode plaatsvinden. Deze loopt globaal gezien van 15 maart tot en met 15 juli. Vogels die buiten deze periode broeden zijn echter ook beschermd, en dit geldt daarom als een indicatieve periode;
- Indien werkzaamheden in het broedseizoen plaatsvinden, moet voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole plaatsvinden. Indien er broedende vogels worden aangetroffen, dient een ter zake kundig ecoloog aan te geven onder welke voorwaarden bepaalde werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd. Bij aanwezigheid van broedgevallen kan het voorkomen dat werkzaamheden moeten worden uitgesteld tot na het broedseizoen.

2.8 Amfibieën en reptielen

Rugstreeppad kan zich voortplanten in poldersloten in grasland. Volgens de NDFF beperkt het voorkomen van rugstreeppad zich tot gebieden op grote afstand van het plangebied ten oosten van de Hollandse IJssel en ten noorden en/of oosten van de A20 en A12. Grote rivieren en snelwegen zijn voor rugstreeppad onneembare barrières. Het voorkomen van rugstreeppad is alleen nabij Waddinxveen en Gouda met zekerheid vastgesteld (E.C.O.-logisch, 2008). Dat rugstreeppad in het plangebied voorkomt is uitgesloten.

Voor ringslang ontbreekt het in het plangebied aan geschikte voortplantingsplaatsen in de vorm van broeihopen. Recente waarnemingen van bewoners duiden op de aanwezigheid van de soort in het onderzoeksgebied. Er wordt dan ook aangenomen dat van ringslang enkele individuen in het plangebied voorkomen. Dit kan mede onderbouwd worden doordat in de wijdere omgeving van het plangebied populaties van de soort voorkomen (Gemeente Gouda, 2008). Ook voor het realiseren van woonwijk Westergouwe is rekening gehouden met de aanwezigheid van ringslang. Ten noorden van het plangebied is compensatie voor de soort gerealiseerd. Op een perceel tussen de Middelweg en de Vijfde Tochtweg is in 2007 en 2008 meerdere malen de ringslang aangetroffen (E.C.O.-logisch, 2008). Op basis van het bovenstaande kan het voorkomen van ringslang in het plangebied niet met zekerheid worden uitgesloten. Broeihopen zijn niet aangetroffen en geschikt winterhabitat is niet in het plangebied aanwezig. Door de beoogde ontwikkeling kan foerageergebied worden aangetast. Nader onderzoek naar ringslang is nodig om de aanwezigheid uit te sluiten dan wel vast te stellen. Of mitigerende maatregelen nodig zijn is afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek.

2.9 Vissen

Kwabaal komt voor in rivier- en beeksystemen. Dergelijk habitat is niet in het plangebied aanwezig. Het voorkomen van kwabaal is uitgesloten. Grote modderkruiper komt wel voor in poldersloten. De soort heeft een sterke voorkeur voor extensief beheerde (oevers van) watergangen, een dikke modderlaag op de bodem, een rijke oever- en onderwatervegetatie en verlandingssituaties. Het voorkomen van grote modderkruiper is in de NDFF alleen bekend uit (natuur)gebieden waar dergelijke situaties voorkomen. Deze gebieden bevinden zich op grote afstand van het plangebied. In de watergangen in het plangebied is een dikke modderlaag aanwezig. De waterkwaliteit is door bemesting echter matig tot slecht en een uitbundige onderwatervegetatie ontbreekt. De oevers zijn grotendeels kaal gegraasd en vertrapt door vee. Het voorkomen van grote modderkruiper in het plangebied is daarom uitgesloten.

2.10 Vlinders, libellen en overige ongewervelden

In of nabij het plangebied is geen geschikt oppervlaktewater voor groene glazenmaker en/of platte schijfhoren aanwezig. In de watergangen is geen krabbenscheer aanwezig. Krabbenscheer is de

waardplant van groene glazenmaker. De waterkwaliteit is door bemesting echter matig tot slecht en het ontbreekt aan een uitbundige onderwatervegetatie. De oevers zijn grotendeels kaal gegraasd en vertrapt door vee. De waterkwaliteit is door bemesting matig tot slecht en een uitbundige onderwatervegetatie ontbreekt. Dat deze soorten in het plangebied voorkomen is uitgesloten. Een negatief effect op groene glazenmaker en platte schijfhoorn is uitgesloten.

3 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied grenst aan (de oever van de) Vijfde Tocht. De Vijfde Tocht is aangewezen als Ecologische Verbindingszone (EVZ), zie figuur 2.1. Uit telefonisch overleg met dhr. Kooijman (medewerker van de provincie Zuid-Holland op 27-juni-2018) blijkt dat de inrichting van de EVZ reeds heeft plaatsgevonden op de terreinen ten noordoosten van de Vijfde Tocht. De inrichting heeft plaatsgevonden in het kader van natuurcompensatie voor de bouw van de woonwijk Westergouwe die ten noordoosten van het plangebied is ontwikkeld. De belangrijkste soorten waar de zone voor bedoeld is, zijn waterspitsmuis, hermelijn, aardmuis, rosse woelmuis, ringslang en zeggendoortje. Voorbeelden van soorten die van de maatregelen meeprofiten zijn variabele waterjuffer en grote roodoogjuffer (Grontmij, 2011). Gezien de ligging van de ingerichte natuurterreinen ten noordoosten van de Vijfde Tocht en buiten het plangebied hoeft er geen rekening met oppervlakteverlies en externe werking gehouden te worden. Een negatief effect op het NNN is uitgesloten.

4 Conclusie en advies

Getoetst is of ten gevolge van het herontwikkelen van een plangebied in Moordrecht verbodsbepalingen van de Wnb worden overtreden, zodat kan worden bepaald of nog een vergunning/ontheffingsaanvraag nodig is. De soortbescherming van de Wet natuurbescherming en het provinciaal beschermde Natuurnetwerk Nederland (NNN) zijn voor deze toetsing relevant. Negatieve effecten op overige beschermde gebieden is uitgesloten. Als uitgangspunt bij de toetsing op effecten op beschermde gebieden geldt dat het voornemen geen (noemenswaardige) verkeersaantrekkende werking veroorzaakt.

4.1 Soortbescherming

Ringslang

Het kan niet met zekerheid worden uitgesloten dat ringslang in het plangebied voorkomt. Door de beoogde ontwikkeling kan foerageergebied van ringslang verloren gaan. Nader onderzoek naar ringslang is nodig om de aanwezigheid uit te sluiten dan wel vast te stellen. Of mitigerende maatregelen nodig zijn is afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek.

Vleermuizen – foerageergebied en vliegroutes

Dat watergangen in en nabij het plangebied worden door onder andere de meervleermuis als vliegroute en als foerageergebied gebruikt. De smalle watergangen in het plangebied zijn door hun beperkte omvang en omdat ze geen deel uitmaken van een doorlopend lijnvormig element, niet van essentieel belang als vliegroute. De Vijfde Tocht kan wel van essentieel belang zijn als vliegroute. De Vijfde Tocht wordt niet fysiek aangetast (door bijvoorbeeld demping) maar verstoring van vleermuizen door het realiseren van kunstmatige lichtbronnen kan niet met zekerheid worden uitgesloten. Indien uitstraling van kunstmatige lichtbronnen op of nabij de Vijfde Tocht niet met zekerheid kan worden uitgesloten is nader onderzoek naar vliegroutes van vleermuizen nodig. De Vijfde tocht kan met name voor water- en meervleermuis van essentieel belang zijn. Of mitigerende maatregelen nodig zijn om

negatieve effecten te voorkomen en of een ontheffing moet worden aangevraagd hangt af van de uitkomsten van het onderzoek.

Steenuil

Nabij het plangebied zijn twee schuren geplaatst die zijn voorzien van nestgelegenheden voor boerenzwaluw en steenuil. Een negatief effect op boerenzwaluw is uitgesloten. Negatieve effecten op steenuil is tevens uitgesloten omdat de soort geen gebruik maakt van de schuren. De schuren zijn wat steenuil betreft ook niet verbonden aan de verleende ontheffing voor het project 'Nieuwbouw Westergouwe'. In het kader van de Wnb zijn er ten aanzien van steenuil geen bezwaren tegen het realiseren van de sportvelden.

De functionaliteit als broedlocatie voor steenuil van de westelijk gelegen schuur neemt waarschijnlijk wel af door verstoring door een verhoogde aanwezigheid, beweging en geluid van mensen en sportveldverlichting tussen zonsondergang en zonsopkomst. De randvoorwaarden voor vestiging en/of hervestiging van de steenuil zijn met de inrichting en beheer (o.a. begrazing met schapen) van de groenblauwe zone geoptimaliseerd (Roland-Jan Buijs, 2018 – mail d.d. 29-8-2018). Het verdient daarom aanbeveling om eventuele negatieve effecten in overleg met betrokkenen bij het project 'Nieuwbouw Westergouwe' zoveel mogelijk te voorkomen.

4.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied grenst aan (de oever van de) Vijfde Tocht. De Vijfde Tocht is aangewezen als EVZ (zie figuur 2.1). Uit telefonisch overleg met dhr. Kooijman (medewerker van de provincie Zuid-Holland op 27-juni-2018) blijkt dat de inrichting van de EVZ reeds heeft plaatsgevonden op de terreinen ten noordoosten van de Vijfde Tocht. De inrichting heeft plaatsgevonden in het kader van natuurcompensatie voor de bouw van de woonwijk Westergouwe die ten noordoosten van het plangebied is ontwikkeld. De belangrijkste soorten waar de zone voor bedoeld is, zijn waterspitsmuis, hermelijn, aardmuis, rosse woelmuis, ringslang en zeggedoortje. Voorbeelden van soorten die van de maatregelen meeprofiteren zijn variabele waterjuffer en grote roodoogjuffer (Grontmij, 2011). Gezien de ligging van de ingerichte natuurterreinen ten noordoosten van de Vijfde Tocht en buiten het plangebied hoeft er geen rekening met oppervlakteverlies en externe werking gehouden te worden. Een negatief effect op het NNN is uitgesloten.

5 Literatuur

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff & de Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Broekhuizen S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters, J.C. Buys, 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff & de Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Dijk, van A.J. & Boele A. 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Dijkstra, K.B., Kalkman, V.J., Ketelaar, R., van der Wiede, M.J.T., 2002. De Nederlandse libellen (odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

E.C.O.-logisch, 2008. Themarapport Natuur – Natuurwaarden in de Zuidplaspolder. Nieuwerkerk aan de IJssel, november 2008.

Floron, 2011. Nieuwe Atlas Nederlandse Flora. Stichting Floron, Nijmegen.

Gemeente Gouda, 2008. Bestemmingsplan Westergouwe. Definitief. Augustus 2008.

Grontmij, 2011. Herziening inrichting natuurcompensatie Westergouwe. Beoordeling ecologische haalbaarheid. Definitief. Grontmij Nederland B.V. Waddinxveen, 27 juli 2011. DT/278404/01, revisie D1.

Grontmij 2010, Aanvullend veldonderzoek Moordrechtboog. Onderzoek naar aanwezige (biotopen van) zwaarder beschermde soorten op het tracé van de Moordrechtboog. 13/99100269/CD, revisie D. 5 oktober 2010. Definitief.

Haarsma, A., 2011. De meervleermuis in Nederland. Rapport nummer 2011.40. Augustus 2011.

Haarsma, A., 2012. De meervleermuis en Natura2000 in Nederland. 8 augustus 2012.

Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers, 2013. Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2013. Rapport 2013-010. Stichting RAVON, Nijmegen.

Huijbregts H., 2004. Gestreepte waterroofkever *Graphoderus bilineatus* (Degeer, 1774). – EIS – Nederland

Hustings, F. en J-W. Vergeer, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels. 1998-2000. SOVON. ISBN 90-5011-161-0.

Ministerie van LNV, 2010. Ontheffing Flora- en faunawet artikel 75, lid 5 en lid 6, onderdeel c. Brief van 3 maart 2010. Kenmerk FF/75C/2009/0142.toek.avk.

Mostert, K. & J. Willemsen, 2008. Werkatlas verspreiding zoogdieren Zuid-Holland 2000-2008. Stichting zoogdierwerkgroep Zuid-Holland

Stichting Anemoon, 2011. Inhaalslag Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2010. Platte schijffloren *Anisus vorticulus*. Documentnummer 2010-2266. Bennebroek, juli 2011.

Struik, R., J. Kranenbarg & A. de Bruin, 2010. Verspreidingsonderzoek vissen 2009. Een rapportage van Ravon.

Thissen, J.B.M., C. Achterberg & D. Bekker 2010. Verspreidingsonderzoek Nederlandse Zoogdieren VONZ 2009. Zoogdierverseniging rapport 2010.07. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

Geraadpleegde internetwebsites:

www.floron.nl

www.libellennet.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vleermuis.net

www.vindernet.nl

www.zoogdierverseniging.nl

www.ndff.nl